SVENSKA CANADA-TIDNINGEN HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA.

Svenska Canada=Tidningen

The Swedish Canada News

ÅRG. (YEAR) 33. (Lösnummer 10 Cts.) WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 19 FEBRUARI 1925. (Lösnummer 10 C) No. 8.

PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

Dec 24 Prov. Librarian Winnipeg

Debatten om federala trontalet pågår nu

De progressiva äro på det hela taget gynnsamt stämda emot regeringen, men avvika uti en del fall.

De konservativa skrika naturligtvis på högre tariff och anfalla regeringens prisvärda kamp mot sjöfartstrusten. Reform av senaten och en hel del andra viktiga frågor i sikte.

Attacker och kontra-attacker utmärkte den dag, då debatten om trontalet öppnades i Ottawa. Den konservative ledaren, Arthur Meighen, började omedelbart med att anklaga regeringen för att denna besinningslöst framkallat anarki och kaos i transportväsendet, samt att detsamma fåfängt försökt att kontrollera fraktsatserna å insjöarna samt även å oceanen. Utgifterna för immigration voro för stora i förhållande till resultatet ,under det att canadensare i massor utvandrade till Staterna.

Premiärministern utmanade mr Meighen att bevisa, vad han sagt, samt citerade från Förenta Staternas myndigheter, visande, att arbetslösheten var värre där än i Canada. Vidare påpekade han, att Canadas handelsbalans var bättre än någonsin efter kriget, samt att fabrikanterna gjorde vinster på sina jordbruksredskap i trots av den reducerade tariffen. Man hoppades, sade han, bekämpa den trust, som sökte kontrollera oceanfrakten, och man väntade hjälp från de andra dominions.

Hon. W. L. MacKenzie King, som nu har många järn i elden.

På tisdag afton f. v. gjorde Robert Forke, de progressivas ledare, ett inlägg med anledning av trontalet. På det hela taget var han gynnsamt stämd emot regeringen, men i vissa fall uttryckte han en avvikande mening emot dess attityd. Vad beträffar tariffen, förklarade han, att han ej komme att bliva tillfredsställd med en stillastående hållning, ty han önskade mer reduktioner.

Rörande järnvägstaxorna sade han att västern väntade en rättvis och rimlig behandling. Vad beträffar oceantaxorna, som regeringen så djärft angripit, insåg han, att det var ett stort och svårt problem.

Men Canadas problem kunna bättre lösas genom intelligenta industriella ansträngningar från folkets sida än genom lagstiftning, yttrade han. Han beklagade tendensen att till regeringen lämna den egendom, som tillhörde nationen, ty det krävdes övermänniskor att hantera allt detta, och tillade han: "Det skapas inga övermänniskor numera."

J. S. Woolworth klagade över de "vaga generaliteterna" i trontalet. Han advocerade en revision av British North America Act med hänsyn till det nyligen fällda utslaget av "privy council." Vidare sade han, att trontalet ej visade några avsikter att utföra löftet till arbetarna.

Påföljande dag eller onsdagen f. v. voro de konservativa åter i elden, i det att dr R. K. Anderson från Halton, Ont., advocerade för högre tariffer på frukt från Staterna. Han gick därvid endast i samma spår som den likaledes konservativa H. H. Stevens från Vancouver, vilken föregående dag pläderat för tariffskydd för hela Canada.

A. J. Lewis, progressiv från Swift Current, applåderade regeringen för dess försök att bryta den nordatlantiska trusten, men han motsatte sig dock subsidering. Han yttrade också, att immigration av det rätta slaget borde uppmuntras, och han ansåg, att de till en miljon uppgående fransk-canadensarna i Staterna kunde föras tillbaka, enär detta lands höga protektion gjort farmaren missnöjd.

Debatten om trontalet kommer troligen att avslutas denna vecka.

* * *

Reformering av senaten samt utsikterna för ett allmänt val diskuterades i torsdags vid en "caucus," som då hölls av det liberala partiet. Inom regeringskretsar säges man ej taga denna fråga allvarligt — åtminstone ej för tillfället.

En allmän plan för likställighet i frakttaxorna utarbetas nu i Ottawa samt kommer att introduceras i parlamentet, så snart överdomstolen givit sitt utslag i Crow's Nest pass frågan.

Thomas Edison fyllde den 11 febr. 78 år.

HUDSON BAY BANANS ÖDE INFÖR AVGÖRANDE.

HOEY SÄGER, ATT KRITIK ÄR OBERÄTTIGAD

Det federala kabinettet håller just som bäst på med att uppgöra anslagen för järnvägskonstruktion, vadan Hudson Bay banans öde kommer att bestämmas inom några få dagar.

Fast ej mycket yttrats direkt refererande till sagda bana under debatten om trontalet, har likväl frågan diskuterats ganska livligt man och man emellan bland de progressiva. Utsikterna för ett ökat röstantal äro synnerligen ljusa, ja, ljusare än någonsin tillförne under det gångna året.

Hon. E. J. McMurray och Hon. W. R. Motherwell ha efter moget övervägande övergått på västerns sida, och de äro ej utan starkt understöd inom kabinettet, ty enligt vad man nu kan antaga, äro både Hon. Charles Stewart samt premiärministern i favör av banans fullbordande. Men man måste dock ännu räkna med motståndet från östern.

Parlamentsledamot R. A. Hoey höll i dagarna ett anförande inför den lokala avdelningen av U. F. M. i Winnipeg samt yttrade därvid bland annat: "Så länge som beställningsorders till flera tusen dollars värde strömmade till östra Canada i och för byggandet av Hudson Bay banan, förekom ingen kritik från östern beträffande banans byggande. Innan min tripp till Ottawa, följande efter min tripp till Port Nelson, har jag en tid varit förbryllad över den attityd, som tagits av folket och politikerna i östra Canada. Ingen eller ringa kritik kom från detta håll, förrän ungefär fyra femtedelar av vägen var fullbordad. Kritiken upp till 1918 var mycket mild, men från den tiden har den varit så mycket kraftigare och nedgörande. Men varför kritiserade man ej före denna tid?"

Kommunist-revolt var planerad.

Sovjet-ambassaden i Berlin har gett c:a $200,000 för detta ändamål, säger Neumann.

Helsingforsmötets resultat har blivit en moralisk entente, säger Lettlands utrikesminister.

Ännu ett dråpslag emot LEON TROTSKI.

En man med ett helt vardagligt utseende stod den 11 febr. inför tyska överdomstolen i Leipzig samt förklarade helt lugnt, hur han varit delaktig i att ställa till revolution i Tyskland på uppdrag av sovjetmyndigheterna, samt hur han planerat att begå lönnmord etc. Mannens namn är Felix Neumann. Under ed uppgav han att han personligen mottagit tusentals dollars från sovjetambassaden i Berlin för att köpa vapen och explosiver för den kommunistiska revolutionen i Tyskland, och han beräknade hela den utbetalda summan till omkring $200,000. I sitt vittnesmål invecklade han en hel mängd personer, såsom den första kommunistiska kvinnliga riksdagsmedlemmen Ruth Fischer jämte en hel del andra kommunistiska riksdagsmän.

* * *

Leon Trotski, som nyligen frångtogs krigsministerportföljen, har också utstötts från sitt medlemskap i arbetare- och försvarsrådet, enligt vad som officiellt kungjordes den 14 febr. Detta berövar Trotski all förbindelse med sovjetregeringen, fast han fortfarande är medlem av kommunistpartiet. Hans öde i detta fall skall avgöras vid partiets kongress i april. Trotski hämtar sig nu från sin sjukdom och skriver sina memoarer i Sukum vid Svarta havet.

* * *

Från Moskva meddelas, att Sinovjev, ordförande i kommunistiska internationalens exekutiva komité, i ett tal om den internationella situationen även berört Förenta Staternas väntade erkännande av Sovjetryssland och därvid yttrat: "Vi stå i mycket mindre skuld till Amerika än till Frankrike; därför kommer skuldfrågan icke att spela någon viktig roll i våra förhandlingar med Amerika." Med anledning av Frankrikes erkännande sade han, att den franska kursen i detta nu är så låg, att Frankrike icke vill underhandla om sina fordringar enligt nuvarande kurs, emedan detta skulle minska det ursprungliga beloppet till en sjättedel; men t. o. m. denna summa, omkring 70 milj. guldrubel, kan Ryssland knappast betala. Sinovjev yttrade dessutom, att vissa tecken ge sovjetregeringen anledning att misstänka, att under de närmaste åren ett nytt militäriskt angrepp kommer att riktas emot Ryssland, och att detta kan komma t. o. m. snarare, förorsakat av Rysslands snabba utveckling och kommunistiska internationalens inflytande.

* * *

Den rumänske finansministern Bratianu har haft ett samtal med

(Forts. å sid. 5.)

Vill ha exporttull på vete.

Så föreslår åtminstone W. F. A. Turgeon, men regeringen är ej i favör därav.

Protester från farmarehåll.

Den av oss förut omnämnda rapporten av Hon. W. F. A. Turgeon rörande Canadas spannmålshandel är mycket omfattande samt har nu framlagts inför underhuset. Huvudpunkterna i densamma äro följande:

En orättvis konkurrens från Förenta Staternas mjölkvarnbolag berättigar en exporttull på canadiskt vete till Förenta Staterna.

Anklagelserna emot Winnipeg spannmålsbörs understödjas icke.

Robert Forke, som protesterar emot vetetullen.

Framtida marknad samt det spekulativa elementen förklaras ej skadliga för producenten av spannmål.

Rekommenderar, att canadiska järnvägar göra åtskillnad i favör av canadiska hamnar.

Klagomål från farmarens sida om inadekvata "street prices" äro berättigade.

Ingen olaglig sammanslutning existerar mellan elevatorbolagen, vilka uppköpa spannmål i landsorten.

Rekommenderar bättre möjligheter för rensning vid publika terminala elevatorer samt fördömer blandning av olika grader.

(Forts. å sid. 5.)

OMVÄRDERING UTAV SOLDATLAND BEGÄRES.

HALV MILJONS FÖRLUST FÖR LÅNEKASSAN

En resolution antogs f. v. av Manitoba legislatur, i vilken man förordade en omvärdering av soldaternas settlement-land, deras stock och ekipering, och vilken skulle vidare befordras till Dominion-regeringen.

Sagda motion gjordes av W. C. McKinnell, regeringsmedlem för Rockwood, vars utnämning till biträdande talman samma dag kungjordes. Motionen erhöll behjärtat understöd från alla sektioner. Major F. G. Taylor, den konservativas ledare, ansåg dock, att resolutionen icke gick långt nog. Hans förslag i den riktningen vunno dock ej anklang, och motionen antogs enhälligt.

* * *

Premiärminister Bracken framlade en redogörelse för operationen av the Rural Credits Societies, av vilken framgick, att desamma gått med en förlust av $500,000. Det finnes nu 74 organisationer med ett medlemsantal av 4,998. Man väntar dock inga förluster å lån, som äro beviljade efter april 1923.

* * *

I trots av påtryckning från J. T. Haig vägrade mr Bracken i fredags att ytfra sig om, huruvida regeringen ämnade skrida till nya val denna sommar eller ej.

* * *

Frågan om The Farmers' Packing Co. ser ut att bliva en ganska brännande stridsfråga, som utan tvivel blir ganska ödesdiger både för Bracken och Haig — den senare är som bekant sagda bolags rådgivande jurist.

Den 7-åriga Asla Thompson från Dauphin, Man., som sade sig ha dödat sina systrar, har nu återtagit denna bekännelse.

S. G. G. A. ingalunda på fallrepet.

Dagspressens uppgifter om dess medlemsantal och ekonomiska ställning felaktiga.

Ett referat från S. G. G. A:s i dagarna hållna konvention från en utav dess egna medlemmar.

Speciellt för S. C. T. av OSCAR FREED.

Innan vi överlämna ordet till hr Oscar Freed, vilja vi göra några anmärkningar. Då vi skriva våra nyheter för första sidan, taga vi helt naturligt våra uppgifter från de stora dagtidningarna. Vad beträffar nyheter rörande farmarerörelsen, säge vi helst, att det funnes en daglig farmtidning. Men då så ej är förhållandet, kunna vi endast bruka oss av dem i fråga om artiklar samt i undantagsfall för nyheter, enär vi vanligen se samma nyheter först i andra tidningar. Däremot finna vi å andra sidan mycket i farmaretidningarna, som ej står att läsa i andra. I detta berörda fall togo vi i god tro våra uppgifter från "Manitoba Free Press" av den 28 jan., och det är första gången under fem år, som sagda tidning enligt vår kännedom så oriktigt refererat en farmarekonvention, vadan vi hade alla skäl att taga dess uppgifter för kontant, utan att någon skuld därför kan påläggas oss och S. C. T.

Det är oss en stor glädje att höra, att S. G. G. A:s ställning icke är längt ifrån så dålig, som där påskines. Och vi tro, hr Freed mycket tacksamma för att påpeka detta faktum, och vi hoppas, att hans siffror äro autentiska. Det får dock ingalunda tagas som en fientlighet från vår sida att meddela dylika nyheter. Tvärtom bör det sporra till nya ansträngningar, och vår mening var, att detta meddelande skulle bliva ett observandum för alla våra svenska medlemmar av S. G. G. A. att vakna upp och lägga manken till.

Som sagt — det är med glädje, som vi publicera hr Freeds artikel, men det hade varit nog med ett påpekande till oss utan någon protest, då ju ordet protest kan innebära, att vi medvetet publicerat oriktiga uppgifter. Hr Freed borde känna vår egen och S. C. T:s hållning så pass, att han ej behövt taga till ett sådant kraftuttryck som "att trampa alla organiserade farmares heligaste sak under fötterna." Vi och S. C. T. ha alltid på det varmaste understött S. G. G. A. och kooperativa sammanslutningar samt alla andra dylika organisationer, ja, vi ha gång på gång uppmanat till sammanhållning, vilket hr Freed måste medgiva, om han är den rättvise man, vi taga honom för.

Vill till sist endast påpeka, att dessa randanmärkningar endast äro gjorda i den allra vänskapligaste anda samt endast tillkomna för att undanrödja eventuella missuppfattningar.

Vi vilja ock påvisa, att vi skrivit tilldragande rubriker till denna artikel, så att den ej kan undgå någons uppmärksamhet.

(Forts. å sid. 4.)

Sjöfartstrusten notar Canadas välstånd

Vår utrikeshandel strypes av denna trust, säger W. T. R. Preston i sin sakrika och digra rapport.

Trusten har begagnat sig av Canadas exportbehov för att på alla möjliga sätt skruva upp priserna både för frakt- samt passageraretrafik. Drastisk aktion är av nöden.

"För vårt lands naturliga utveckling av dess exporthandel är The North Atlantic Shipping Combine en påtaglig fara samt dessutom en broms för framåtskridande och välmåga," säger W. T. R. Preston i sin rapport, vilken nu mottagits av underhuset.

"Denna gigantiska världsomfattande organisation har," fortsätter han, "konspirerat, förenat sig samt vidtagit mått och steg för att otillbörligen begränsa möjligheterna för oceantransport. Den hindrar, begränsar och förminskar konkurrensen i oceantransport till och från canadiska hamnar."

I sin rapport tillkännagiver mr Preston, att denna stora trust, som praktiskt taget kontrollerar all skeppsfart mellan Canada, Storbritannien och Europa, svänger en klubba över all sjöfart, begränsar emigration till Canada genom hutlösa priser samt så gott som stryper Dominions utrikeshandel.

Summerande upp sina erfarenheter säger mr Preston, att han blivit fullt underkunnig om ,att en sammanslutning existerar mellan alla transatlantiska linjer, vilka bedriva sjöfart mellan Storbritannien och den europeiska kontinenten samt Canada. Denna sammanslutning, framhåller han, spelar under täcket med andra stora ångbåtslinjer, som bedriva sjöfart mellan den europeiska kontinenten samt övriga världsdelar. Brittiska sjöfartintressen kontrollera ej allenast trafiken i nordliga Atlanten, utan utöva ock ett dominerande inflytande över hela världens sjöfart.

"Allting göres för att förhindra, att gods, som föres av järnvägar i detta land, transporteras över Atlanten av andra ångare än dem, vilka stå under kontroll av denna sammanslutning," meddelar mr Preston.

"Sagda sammanslutning har nöjt sig med en ökning av från 50 till 100 procent över de strax före kriget rådande frakttaxorna, vad Sydafrika beträffar," säger han. "Men vad beträffar fraktavgifterna till Canada, äro ökningarna så höga som upp till 700 procent. Ju närmare man betraktar situationen ,ju mer blir man övertygad om, att Canadas absoluta behov av att finna en marknad på andra sidan Atlanten för sina produkter av denna sammanslutning utnyttjats till det yttersta för att stegra fraktsatserna upp till högsta möjliga punkt."

Fabrikanter av vissa produkter i Canada ha avsevärt måst inskränka sin produktion på grund av den ständiga ökningen av frakttaxorna, säger han. I andra fall ha de hindrats från att fortsätta att exportera sina produkter till de brittiska marknaderna just på grund därav.

Mr Preston påvisar också, huru denna trust under de senare åren skruvat upp biljettpriserna för passagerare. År 1900 kunde en engelsk eller kontinental emigrant med hustru och fem fullvuxna barn tillförsäkra sig passage till Canada för $122.50. År 1913 — året före kriget — kostade samma passage $227, och 1924 har priset stigit till $600. "Om Canada behöver jordbrukare-immigranter för att uppodla sina vidsträckta områden av jungfrulig jord, bör man taga i övervägande, huruvida de nu rådande biljettpriserna äro beräknade att uppmuntra eller tillbakahålla immigration," kommenterar mr Preston.

Arthur Meighen, som ej gillar kampen mot sjötrusten.

Vad beträffar lösandet av detta problem, framhåller mr Preston bl. a. följande:

"Det är påtagligt, att lösningen av problemet måste vila på en basis, vilken som preservera för Canadas folk en mera rimlig andel av de rikedomar, som utvecklas av dess naturliga resurser. Endast genom att få till stånd en dylik politik kunna canadensarna njuta av resultaten av sitt arbete och sina naturliga rättigheter till fritt och oförhindrat tillträde till världens marknader. Detta är dock

(Forts. å sid. 5.)

Nordmandsforbundets ombud gästar oss

Dr. Ansgar Sommerfelt har i uppdrag att skaffa första hands pålitliga upplysningar om Canada.

Dr Ansgar Sommerfelt, som utsänts av Nordmandsforbundet i Norge, höll den 12 febr. sitt första föredrag med ljusbilder i Canada uti den isländska lutherska kyrkan här i Winnipeg.

Föreläsningen var väl besökt både av norskar och isländare, och dr S. talade på engelska av hänsyn till isländarna. Han introducerades av kyrkans pastor, dr Björn B. Jonsson, vilken talade vackert om förbindelsen mellan Island och Norge.

Dr Sommerfelt gav en översikt över de viktigaste förhållandena i nutidens Norge, och samtidigt visade han ett 100-tal vackra bilder från de vitt skiljda delarna av landet. Till sist framhöll han Nordmandsförbundets stora betydelse för att knyta normmän samman över hela världen.

På söndag afton den 15 febr. höll han samma föredrag i Central Congregational kyrkan på inbjudan av Rev. Laughton. Föredraget inleddes av honom med att på norska sjunga "Kirken den er et gammelt hus," och den storslagna melodien syntes gripa församlingen.

Dr. Ansgar Sommerfelt.

Föredraget och bilderna följdes med spänt intresse, och vi vilja framhålla, att bilderna voro synnerligen väl valda. Publiken var till hälften skandinavisk och till hälften canadensisk, och det gladde oss, att canadensarna fingo se, vad vårt broderland Norge har att bjuda på. Rev. Laughton tackade ock föredragshållaren med några vackra ord, ty han och hans församling hade nog aldrig tillförne haft tillfälle att varken se eller höra något vidare mycket om Norge.

Då dr Sommerfelt hälsade på oss å vår redaktion, passade vi på att fråga honom, vad hans uppgift här i

(Forts. å sid. 4.)

EN JÄTTELIK ORDER PÅ MJÖL TILL CANADA.

Sovjetregeringen har beställt nära halvannan miljon tunnor.

Den största mjölordern i denna kontinents historia erhöll den 12 febr. Canada, och den kom från sovjetregeringen, vilken sagda dag genom sina agenter i New York ordrade 1,150,000 tunnor mjöl från The Maple Leaf Milling Co. of Canada samt 150,000 tunnor från The Western Canada Flour Mills.

Bolagen komma att erhålla kontant betalning därför till ett belopp av något över $12,000,000, så snart mjölet är lastat i New York, varifrån den ryska regeringen skall sända det till Batum i Svarta havet. Denna order representerar mer än 6,000,000 bushels av canadiskt vete. Ej längre tillbaka än i december erhöll Maple Leaf Co. en order på 500,000 tunnor från samma håll, vilket hållit deras kvarnar i rörelse både dag och natt samt kommer att så göra för ytterligare två eller tre månader. Samma dag den stora ordern anlände, steg vetepriset på New York börs med 5 cents.

Spannmålstaxorna komma ej att förändras

Parlamentsledamot A. B. Hudson säger sig fullt och fast hysa denna tro, då han talar vid en bankett.

"Jag vet ej, vad överdomstolen ämnar göra, och jag vet ej heller, vad regeringen har för avsikter beträffande Crow's Nest överenskommelsen, men med största tillförsikt kan jag säga, att vad frakttaxorna för spannmål beträffar, så komma de att fortfara, som de äro. Jag har ingen auktoritet att säga detta, men min förtröstan är, att så skall ske."

Hon. A. B. Hudson, K. C., M. P.

Så uttalade sig Hon. A. B. Hudson, K. C., M. P., vid den bankett, som den 12 febr. gavs för honom å hotell Fort Garry i Winnipeg före hans avresa till Ottawa.

Vad de västgående frakttaxorna beträffade, berodde denna fråga på överdomstolens beslut till en viss grad, men personligen ville han se till, att full rättvisa vederfors västra Canada i detta hänseende.

Han yttrade, att överdomstolen kunde handla på trenne olika sätt. Den kan för det första förklara, att järnvägskommissionen hade rätt. I det fallet måste regeringen behandla frågan alldeles som ett helt nytt problem. Å andra hand kan den avgiva som sin mening, att kommissionen handlat tvåfaldigt orätt, nämligen för det första, att dess uppfattning om att överenskommeelsen kunde annulleras av densamma, samt för det andra att den hade orätt i att anse, att överenskommelseen ej ägde tillämpning å diskrimination med hänsyn till andra saker. Om överdomstolen beslutar i favör av detta, skall det försätta oss i en mycket stark ställning, i det att vi då få lagen på vår sida. Det tredje alternativet presenterar större svårighet. Antag, att överdomstolen förklarar, att överenskommelsen är bindande, men att den ej affekterar situationen, vad beträffar diskrimination.

SVENSKA RIKSDAGENS HALVTUSENÅRSMINNE.

Inträffar 1935, och hr Verner Rydén motionerar om dess firande.

Under framhållande av att år 1935 inträffar halvtusenårsminnet av den första med säkerhet kända riksdag i vår historia — Arboga riksmöte — har hr Verner Rydén (socialdemokrat) i en motion i andra kammaren hemställt, att riksdagen måtte besluta att som ett led i firandet av detta minne av svenska riksdagens tillvaro skall utgivas ett större historiskt och statsrättsligt arbete om den svenska riksdagen. Motionären föreslår, att riksdagsfullmäktige få i uppdrag att gå i författning om beslutets verkställande. Motionären påpekar, att något samlat vetenskapligt och historiskt fullödigt arbete över den svenska riksdagen icke finnes. Vissa områden av riksdagens historia kunna nog sägas vara nödtorftigt genomforskade, men mycket återstår.

C:a 125 gruvarbetare dödades en dag f. v. vid en explosion i Dortmund, Tyskland.